

S. GREG. NAZ. 10. Ante diligentiae tempus, ea qua diligentia sunt, presignentur. Orat. 10, in *Funere S. Basili*.

HUGO CARD. 11. Ingeniosus negligens, justus de negligentia puniatur; et tardus diligens, iucundus de studio coronabitur. *Super Job*, cap. 5.

12. Diligentia in quatuor consistit, scilicet: studio, labore, sumptu, tempore. *Super Ecclesiasten*, cap. 7.

13. Unde diligens est, qui ista quatuor exhibet, prout magnitudo rei requirit. *Ibid.*

14. Sleria meliorem sensum reddit, pejorem facit negligientia. Libro 2, de *Synonymis*, cap. 12.

15. Negligentia male olet, diligentia semper bene redolit. Libro 1, epist. 49, ad *Joan. episc.*

S. Maclovii.

16. Ia ut peccata germinat negligientia, ita virtutes parit diligentia. *Epist. Paschal.* 3.

17. Diligens non negligit opera sua. In *Hortulo Rosar.*, cap. 12, sect. 6.

18. Homo fervidus et diligens, ad omnia est paratus. Libro 1, de *Imit. Christi*, cap. 23, sect. 2.

2. VALERIAN. 19. Diligentia naturam vincit, negligientia reverat ad natum. *Hom.* 17.

SENTENTIA PAGANORUM.

ARISTOTEL. 20. Impossible est non diligenter domini, diligentes esse vicarios. Libro 1, *Economicis*, cap. 6.

CICERO. 21. Diligentia comparat sibi divitias, negligientia corrumpt animum. Libro 4, de *Arte Rhetor.*

22. Quo major est praestantia et divinior, eo moindre indiget diligentia. Lib. 4, *Tuscul. quæst.*, num. 58.

SENECA. 23. Diligentia maximum etiam modicoris ingeni est subsidium. Lib. 3, *Declarat.*

24. Nihil est quod non expugnat pertinax opera, et intenta ac diligens cura. Epist. 50.

DISCERE.

PLATO. *Definitio.* Discere est petitionem illius rei fieri, quam aliquis instituit discere. *Syzygia* 2, de *Scientia*.

SENTENTIA PATRUM.

S. AMBROS. 1. Quantumlibet quisque proferetur, nemo est qui doceri non egeat dum vivit. Libro 1, *Ofl.*, cap. 1.

2. Plures erunt de quibus discat, si ipse se doceat, qui virtutes magistras habet; quia quidquid egerit, disciplina est. Libro 2, de *Virginib.*

3. Studiosi frequenter discunt ea, quae melius esset nescire, quam scire. Parte 3, fit. 5, de *Dotoribus*, cap. 2, § 11.

S. AUGUSTIN. 4. Nature ordo. Ita se habet, ut cum aliquid discimus, rationem praecedat auctoritas. *De Moribus Eccl.*, cap. 2.

S. BONAVENT. 18. Quanta notitia rerum salutarium plus disertur, tanto amplius creditibus aliquo operantibus eterna vita praestatur. *De princ. scirze scripti.*

19. Nemo bene discit, si doctoris verba non reverenter audiit, si audita non sape ruminat, et si cogitata experimento non probat. *Serm. 2, de Uno doctore.*

S. CLEMENS PAPA. 20. Omnis hoc amabile est, cunctis experimentum; ut quia ignorat quis discit, qui diligerit, doceat. *Libro 1, Recognt.*, et epist. 3, *de Officio sacerdotum.*

21. Qui rebellerit vivit, et discere atque agere bona recusat, magis diaboli, quam Christi membrum esse ostendebat; et potius infideli, quam fidelis monstratur. *Epist. 63, de Off. sacerdot.*

FRANCISCUS TITELM. 22. Presul hemi silendo vera discere, quam male loquendo falsa docere. In *Euseb.*, sup. cap. 34, *Job, in illud: Docere.*

GLOS. ORD. 23. In presenti vita quilibet debet discere quantum potest, ne quid indiscutendum relinquat; ne cum non possit discere, incipiat. *Sup. Ezecl.*, cap. 16.

GLOSS. INT. 24. Quanto quisque profundius discit, tanto profundieta cognoscit. *Sup. Sapient.*, cap. 7.

S. GREGOR. MAGN. 25. Nulla res doceri presumitur, nisi intenta prius meditatione discatur. Parte 1, *Pastoralis*, cap. 4.

26. Nihil est ad discendum veritate facilis. *Ibid.*, parte 3, cap. 1, admitt. 12.

27. Stultus est, qui in eo se primum, existimat, ut bona que viderit, discere contemnat. Libro 7, in *Regist.*, ind. 2, epist. 63, cap. 63, ad *Joan.*

HAYMO. 28. Turpe est eo tempore discere, quando quis debet docere. *Serm. Dominis 8 post Pentecost.*

5. HIERONIM. 29. Discit quod docetas, et permane in his, quæ didicisti, siens a quo didiceris. Tom. 1, *Epist. 2, ad Nepot.*

30. Multo tempore disce quod docetas. *Ibid.*, Ep. 4, *ad Rustic.*

31. Ne disset etas tenera, quod postea ei discendum est: difficulter eruditur, quod ruinas animi peribentur. *Ibid.*, Epist. 7, *ad Lixian.*

32. Melius est aliquip nescire secure, quam cum periculo discere. Tom. 1, Epist. 22, *ad Euseb.*

33. Optimumque malum contemnere plerique, quam discere. In pref. Sup. *Paraty.*, ad *Dominionem.*

34. Nihil prodest facienda didicisse, et non facere. Tom. 4, Epist. 1, *ad Demetriad.*

35. Quilibet scientiam desiderat habere; si discendi non suscepit tedia, penitus gaudia adipisci non poterit. Tom. 4, Epist. 3, *ad Foyensem in exilium missam.*

36. Literarum radices amare sunt, *magis*

dulces. Lib. 1, sup. *Hieron.*, cap. 1, sup. illud: *Virgo vigilante ego video.*

37. Solent et viri, solent et monachi, solent et muliercula hoc inter se habere certamen, ut qui plus ediscant, in eo se putent meliores: ille plus edidicit, qui plus facit. *Sup. Psalm. cxxiiii, vers. 3: Extolite manus vestras.*

HUGO A S.
VICTORE.

38. Primum disce quod facias, postea quare quod scias. *Sup. Psalm. cxviii*, cap. 67.

39. Magis bonus est, aliena verecunde discere, quam sua imprudente ingrere. Hom. 4, *Sup. Ecclesiastic.*

40. Sapientius quidam, cum de modo et forma discendi interrogaretur: mens (respondit) humilis, studium querendi, vita quieta, scrutinium facit, paupertas, terra aliena, haec reservare solet nonnullam obscuram legenti. L. 3 *Didasc.*, cap. 41.

41. Cur discere erubescit, et nescire non verecundaris? pudor iste maior est illo. *Ibid.*, cap. 44.

42. Ab omnibus liberiter discit quod tu nescis: quia humilis communis tibi facies potest quod natura cuique proprium fecit. *Prose.*

43. Sapientior omnibus eris, si ab omnibus discere volueris: qui ab omnibus accipiunt, omnibus ditiones sunt. *Ibid.*

44. Omnia disce, videbis postea nihil esse superfluum. *Ibid.*, lib. 6, cap. 3.

45. Quia priscis Patribus evenerunt, si discere velit, maxime doctrinae sunt occasio. Homil. 29, *Super Genes.*

5. JOANNES CHAYROST.

46. Puerilis est ingenii, mox a principio omnibus se perceperit arbitriari; et, nondum ipsis contactis initias, ac si fieri attigerit, superbiere. Hom. 12, super *I Cor.*

47. Nihil turpius est, quam in risum contumium ora laxare, dum non discendi proposito, vehementius insistis arti quam nescias, ut si ligum, quam non novis, facetus attentes. Lib. 1, *de Nugis Curial.*, cap. 4.

48. Non prodest quidquam disce faciendo, et non facere scita. *Sup. Prolog. Regul. S. Bened.*, cap. 2.

JOAN TRITH.

49. Quod in juventute addiscitur, in matura aetate conservatur. In cap. 7 *Regul. S. Rened.*, Grad. 12.

50. Amor discendi admissus agre amittitur; atque in desiderium transiens, sua se voluntate perpetuat. Ep. 84, *ad Simon. Canonic. caro-* tens, *circa medium, apud Bibl. Patrum.*

PETR. BLES.

51. Melius est certe doctoribus a discipulis discere, quam superie, que recta sunt, ignorare. *Sup. Prose.*

S. PETRUS DAMIANUS.

52. Honestius est majori, ut quæ nescit addiscat; quæ quæ discenda sunt, nesciat. *Opus. 33,* cap. 7.

PETRO JUDIT. 53. Discentibus nihil tam proprium ac utile, quam querere, rogare, scitari, non video sibi vel scire aliquid, vel perceperisse solide. Lib. *Quis rerum divinar. haeres sit.*

54. Fieri non potest, ut magna ante parva discantur. *Et habel apud D. Joan. Damasc., lib. 1. Parall., cap. 24.*

SENSORPROSPER. 55. Nihil nobis proderit implenda didicisse; nisi ea que didicimus, studeamus implore. Lib. 3, *de Vito contemplat., cap. 27.*

IN VIT. PAT. 56. Esto humilius semper ad discendum : quod enim non didicit homo, quomodo docere proximum potest ? In sent. *in fine postilis.*, Sentent. 61.

SENTENTIÆ PAGANORVM.

ARISTIPPUS. 57. Disce, puer, quae viro sunt usui futura. In Sent. 3.

ARISTOTEL. 58. Credere, qui discere velit aliquid, plerique oportet. Lib. 1 *Blench., cap. 2.*

CATO POETA. 59. Ut sapiens vivas, audi quo discere possis. Libro 2. *Distich., metr. 8.*

60. Instrue præceptis animum, nec discere cesses : nam sine doctrina, vita est quasi mortis imago. Lib. 3 *Distich., metr. 4.*

61. Discere ne cesses ; cura sapientia crescit. *Ibid., lib. 4, metr. 55.*

62. Ne pudeat, que nescieris, te velle doceri : scire aliquid laus est, pudor est nil discere velle. *Ibid., lib. 4, metr. 59.*

63. Discere turpe non est, quod sciœ honestum est. *De perfecto Oratore.*

CICERO. 64. Is, qui futurus est philosophus, quotidie discat ; et cum juvenis fuerit et senex, ut quam plurima in vita discat. *Syzygia 2, de Philosophia.*

65. Consentaneum est, ut is qui nescit, discat ab illo quisicit. *Syzygia 4, lib. 1, de Republ.*

66. Nihil est quod discere velis, quod ipse docere non possis. Lib. 1, epist 22, *ad Catilium Se-verum.*

67. Quæ dementia est, supervacua discere in tanta temporis exspectatione ? *Epist. 148.*

68. Quid stolidus, quia diu non disceris, quam non discero ? omnis statim homines, schola admittit, haec senescamus, hanc ut juvenes sequamur. *Prose.*

69. Tandiu discendum, quandiu nescias, et (si proverbio credimus) quandiu vivas, etiam seni discendum est. *Epist. 76.*

70. Discas oportet, et quod didicisti, agendo confirmes. *Epist. 4.*

71. Qui didicit, nondum sapiens est ; nisi in ea quæ didicit, animus eius transfiguratus sit. *Ibid.*

72. Non quantum vis sed quantum copias huiusmodum est : bonum tantum habe animum : capies quantum voles ; quo plus recipit animus, hoc se magis laxat. *Epist. 108.*

73. Idem et docenti et discenti debet esse propositorum : ut ille prodesse velit, hic proficere. *Ibid.*

74. Id disce, quod potes, scire. *De quatuor virt.*

75. Peccata discentium, opprobria sunt docto-rum. Sent. 163.

76. Ea quæ oportet dicere et facere, ne conteris facere antequam discas. *Ibid., Sent. 280.*

77. Discit quod oportet sciiri, ut beatius fias. *Ibid. Sent. 334.*

Vide etiam tit. *Deus*, sent. 96 ; *Doctrina*, sent. 120 ; *Episcopus*, sent. 21, 36 ; *Fides*, sent. 110 ; *Labor*, sent. 12 ; *Magister*, sent. 37, 41 ; *Scientia in genere*, sent. 29 ; *Turpiloquium*, sent. 57.

PLINTUS. II.

SENECA.

PINIS TOMI PRIMI.

